

VENDIMI MBI PRANUESHMËRI

Data e miratimit: 11 shtator 2019

Nr. i lëndës: 2016-11

Andelija Brakus

kundër

EULEX-it

Paneli për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut i mbledhur më 11 shtator 2019, ku të pranishëm ishin anëtarët e paraqitur në vijim:

Z. Guénaël METTRAUX, kryesues
Z. Petko PETKOV, anëtar zëvendësues
Znj. Anna AUTIO, anëtare

Ndihmuar nga:

Z. Ronald Hooghiemstra, zyrtar ligjor

Pas shqyrtimit të ankesës së lartpërmendur, e cila është dorëzuar në pajtim me Veprimin e Përbashkët të Këshillit 2008/124/CFSP të datës 4 shkurt 2008, Konceptin Llogaridhënës të EULEX-it të datës 29 tetor 2009 për themelimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut dhe Rregullores së Punës së Panelit, e ndryshuar për herë të fundit më 15 janar 2019,

Pas takimit, është vendosur si në vijim:

I. PROCEDURA

1. Ankesa në këtë lëndë është regjistruar në Panel më 30 qershor 2016.
2. Më 27 qershor 2017, Paneli ka kërkuar nga ankuesi të ofroj informata shtesë.
3. Më 20 tetor 2017, si përgjigje ndaj kësaj kërkesë, Paneli ka pranuar informatat shtesë në lidhje me këtë lëndë.

4. Më 17 janar 2019, Paneli i ka përcjellë pyetjet tek shefi i Misionit (ShM), EULEX-i Kosovë, duke e ftuar atë të paraqiste përgjigjet dhe vërejtjet e veta me shkrim në lidhje me ankesat.
5. Vërejtjet e ShM-së janë pranuar më 19 prill 2019 dhe iu komunikuan ankuesit për vërejtje shtesë.
6. Ankuesi nuk e ka shfrytëzuar mundësinë për të parashtruar vërejtje shtesë.

II. QËNDRIMI I ANKUESIT

7. Duke marrë parasysh marrëdhëniet e ngushta familjare midis viktimës së drejtpërdrejtë dhe ankuesit - d.m.th. burrë e grua - Paneli është i bindur që ankuesi mund të konsiderohet si viktimë dytësore e shkeljeve të pretenduara dhe se, si e tillë, viktimë e mundshme në përputhje me Rregulloren 25 (1) të Rregullores së Punës së Panelit.

III. FAKTET

8. Faktet e çështjes, siç paraqiten nga ankesa, mund të përmbliidhen si më poshtë.
9. Më 17 ose 18 qershor 1999, Dušan Brakus, bashkëshorti i ankueses, Anđelija Brakus, ishte zhdukur nga fshati Nedakoc, Komuna e Vushtrrisë, vendndodhja e tij e fundit e njohur.
10. Zhdukja e tij ishte raportuar në një numër institucionesh ndërkombëtare dhe vendore që merreshin me persona të zhdukur. Në veçanti, bashkëshortja e tij kishte raportuar zhdukjen e tij në UNMIK dhe KFOR në Prishtinë në ditën kur ai ishte zhdukur. Familja e tij gjithashtu raportoi menjëherë zhdukjen e tij tek autoritetet serbe në Kraljevë, Republika e Serbisë, si dhe në Komitetin Ndërkombëtar të Kryqit të Kuq dhe gjithashtu në Shtabin e KFOR-it dhe Xhandarmërinë Franceze në Mitrovicë.
11. Nga djali i tij ishte kërkuar të jepte mostrën e gjakut në dy raste në vitin 2002 për identifikimin e mundshëm të ADN-së, por asnjëherë nuk ishte informuar për rezultatet e testeve.

IV. ANKESAT

12. Ankuesi i referohet nenit 2 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (këtu e tutje, Konventa), e cila garanton të drejtën themelore të një personi për jetën

dhe parasheh detyrim për të hetuar vdekjet e dyshuara. Ajo gjithashtu pohon në terma të përgjithshëm se instrumentet e mëposhtme të të drejtave të njeriut janë shkelur nga Misioni:

- Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut (1948);
- Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (KEDNj, 1950);
- Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor (KEFDR, 1965) dhe
- Konventa Kundër Torturës dhe Trajtimit ose Ndëshkimeve të Tjera Mizore, Çnjerëzore ose Poshtëruese (KKT, 1984).

13. Paneli gjithashtu ka shqyrtuar, proprio motu, relevancën e këtij rasti me nenet 3, 8 dhe 13 të Konventës.
14. Për arsyet e përshkruara më poshtë, Paneli ka mendimin se kjo çështje është e pranueshme në lidhje me shkeljet e pretenduara të të drejtave të ankuesit sipas neneve 2, 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe dispozita të tjera të ngjashme.

V. PARASHTRESAT NGA PALËT

Ankuesi

15. Siç u përmbledh më lart, ankuesja pretendon se gjatë ushtrimit të mandatit të tij ekzekutiv, EULEX-i Kosovë duhej të kishte hetuar zhdukjen e bashkëshortit të saj dhe me fajin e vet ka dështuar ta bënte këtë duke shkelur të drejtat e saj themelore.

Shefi i Misionit

16. Në parashtresat e saj, ShM-ja ka theksuar se në kohën e dorëzimit të dosjes së lëndës nga UNMIK-u në lidhje me z. Dušan Brakus-in, kjo lëndë kishte qenë joaktive që nga viti 2005.
17. Sipas të dhënave të EULEX-it Kosovë, ankuesja asnjëherë nuk i ka parashtruar pyetje Misionit në lidhje me statusin e hetimit dhe ankesën e vet tek PShDNj-ja, ankuesja nuk ka argumentuar se zhdukja e të afërmeve të tij ishte raportuar në EULEX Kosovë ose se ajo kishte bërë ndonjë pyetje në lidhje me këtë.
18. ShM-ja gjithashtu nënvizon faktin se ankesa në PShDNj ishte paraqitur në qershor të vitit 2016, e cila është 17 vjet pas zhdukjes së ndodhur, njëmbëdhjetë

vjet nga hapi i fundit hetimor (nga UNMIK), dhe më shumë se shtatë vjet pas fillimit të mandatit të EULEX-it Kosovë.

19. Kështu, sipas Misionit, fakti që ankuesja ka qëndruar pasive për afat të konsiderueshëm kohor nuk mund të injorohet. ShM-ja pretendon se ankuesja duhej të kishte paraqitur ankesën e saj para vitit 2016, atëherë kur marrë parasysh mungesën e ndonjë komunikimi qoftë nga autoritetet e UNMIK-ut apo EULEX-it duhej të kishte dyshuar se hetimi kishte kaluar në mosveprim dhe se nuk kishte asnjë perspektivë realiste të hetimit në të ardhmen.
20. ShM-ja pretendon se kjo vonesë nga ana e ankueses për të bërë ndonjë pyetje duhet të karakterizohet si e tepërt dhe e pashpjegueshme dhe prandaj i kërkon Panelit që në bazë të kësaj të shpall ankesën të papranueshme.
21. Paneli thekson që parashtresa të ngjashme janë bërë nga Misioni në raste të tjera faktikisht të ngjashme, veçanërisht në rastet 2016-12 dhe 2016-13.

Përgjigja e ankueses

22. Ankuesja nuk iu është përgjigjur parashtrimeve të ankueses.

VI. VLERËSIMI I PANELIT

Mandati i Panelit (Rregulli 25, paragrafi 1 i rregullores së punës) dhe kufizimet e natyrshme të vendosura në Mision në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të njeriut

23. Si një çështje e së drejtës materiale, Paneli është i autorizuar të zbatojë instrumentet e të drejtave të njeriut siç pasqyrohet në Konceptin e Përgjegjshmërisë së EULEX-it të datës 29 tetor 2009 mbi themelimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut. Me rëndësi të veçantë për punën e Panelit janë Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile dhe Politike, të cilat përcaktojnë standardet minimale për mbrojtjen e të drejtave të njeriut që garantojnë nga autoritetet publike në të gjitha sistemet juridike demokratike.
24. Para shqyrtimit të ankesës mbi bazueshmërinë e saj, Paneli duhet të vendosë nëse duhet të vazhdojë me ankesat, duke marrë parasysh kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara në rregullën 29 të rregullores së punës.
25. Sipas rregullës 25, paragrafi 1, Paneli mund të shqyrtojë vetëm ankesat që kanë të bëjnë me shkeljet e të drejtave të njeriut nga EULEX-i Kosovë gjatë kryerjes së mandatit të tij ekzekutiv në sektorët e drejtësisë, policisë dhe doganave.

26. Paneli tashmë ka vendosur që veprimet e prokurorëve dhe policisë së EULEX-it janë pjesë e mandatit ekzekutiv të EULEX-it Kosovë dhe për këtë arsye bien në kuadër të mandatit të Panelit (shih, për shembull, *K-T kundër EULEX-it*, 2013-05 në 2013-14, 21 prill 2015, para 43, *Krlić kundër EULEX-it*, 2012-21, 26 gusht 2014, paragrafi 23, *Y kundër EULEX-it*, 2011-28, 15 nëntor 2012, paragrafi 35).
27. Paneli është i bindur se lëndja vjen *prima facie* nën kompetencën e tij *ratione materiae* dhe vëren se Misioni nuk ka ngritur ndonjë çështje në atë pjesë të procedurës.

Lidhje e mjaftueshme kohore me veprimin themelor dhe afatin 6-mujor për të paraqitur një ankesë - Kompetenca e Panelit ratione temporis.

28. Siç u përmend më lart, ShM-ja pretendon se Panelit i mungon juridiksioni *ratione temporis* mbi çështjen dhe/ose që ankuesi nuk ka përmbushur afatin 6-mujor brenda të cilit mund të paraqesë ankesën e saj në përputhje me rregullën 25, paragrafi 3, të rregullorja e punës e Panelit.
29. Në bazë të rregullës 25, paragrafi 3, të rregullores së punës së Panelit, nga ankuesi kërkohet të paraqesë ankesën brenda gjashtë muajve nga veprimi, vendimi ose sjellja për të cilën pretendohet se ka të bëjë me shkeljen e të drejtave të tij/saj. (shih, p.sh., *Gashi kundër EULEX*, 2013-22, 7 prill 2014, par. 10; *Thaqi kundër EULEX*, cituar më lart, paragrafi 51).
30. Si çështje paraprake, Paneli vëren se Misioni në dukje ishte vërejtur se ishte njoftuar rreth ekzistenës së kësaj lënde kur ishte njoftuar nga UNMIK-u. Pa paragjykuar meritat e çështjes, nga ajo pikë e tutje, kishte obligim ta hetonte çështjen. Ky detyrim ishte, *prima facie*, në vazhdim e sipër. Nuk varej nga ankuesi për t'i kërkuar atyre që të vepronin ose të kërkonin nga Misioni ndryshe.
31. Paneli pajtohet me Misionin se pritet një shkallë veprimi nga viktimat e pretenduara të shkeljeve të të drejtave të njeriut kur bëhet fjalë për përpjekjen për t'i korrigjuar ato. Megjithatë, sa proaktive dhe si duhet të vlerësohet kjo varet nga rrethanat e veçanta të lëndës.
32. Paneli gjithashtu vëren se shkeljet për të cilat është bërë ankesa konsiderohen si shkelje në vazhdim e sipër ose të vazhdueshme të të drejtave themelore të viktimës. Shih *Miladinović kundër EULEX-it*, Vendim mbi pranueshmërinë, 2017-02, 27 mars 2019, par. 47; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi për pranueshmërinë, 30 shtator 2015, par. 78; *Sadiku-Syla kundër EULEX*, 2014-34, Vendim për pranueshmërinë, 29 shtator 2015, par. 35 dhe 42. Shih gjithashtu, në kontekstin e nenit 3, GJEDNj, *Kurt kundër Turqisë*, Aktgjykimi i 25 majit 1998, Raportet e

Aktgjykimeve dhe Vendimeve 1998 III, paragrafët. 130-34; *Varnava dhe të tjerët kundër Turqisë*, nr. 146064/90, Aktgjykimi i 18 shtatorit 2009, paragrafi 148 dhe 162-163; *Khadzhialiyev dhe të tjerët kundër Ruisë*, Aplikacioni nr. 3013/04, Aktgjykimi i 6 nëntorit 2008, par. 120-121; *Timurtas kundër Turqisë*, Aplikacioni nr. 23531/94, Aktgjykimi i 13 qershorit 2000, par. 95; dhe Rezoluta nr. 828 e vitit 1984, paragrafi 3 (Asamble Parlamentare e Këshillit të Evropës).

33. Paneli gjithashtu do të përsërisë këtu gjetjet e tij nga *lënda Miladinović*, të cilat janë të zbatueshme për çështjen aktuale. Shihni *Miladinović kundër EULEX-it*, Vendim mbi pranueshmërinë, 2017-02, 27 mars 2019, paragrafët. 50 e tutje, në veçanti, par. 55. Ankesat e paraqitura jashtë afatit kohor prej 6 muajsh, përcaktuar me rregulloren do të deklarohen në parim të papranueshme në përputhje me rregullën 29(c) të rregullores së punës. Shih *Mikic kundër EULEX*, 15 qershor 2015, par. 8-9; *K.P. kundër EULEX-it*, 21 prill 2015, par. 15; *Martinoviç kundër EULEX-it*, 23 nëntor 2011, par. 17-18. Sidoqoftë, në disa raste, Paneli ka ushtruar diskrecionin e tij për të shpallur ankesa të pranueshme që janë paraqitur me vonesë, por kur rrethana të veçanta që kanë të bëjnë me çështjen është arsyetuar lënda të mos shpallet e papranueshme për arsye të tilla. Serioziteti i veçantë i shkeljes së pretenduar ose bindja e ankuesit se lënda ishte ende në shqyrtim e sipër nga Misioni janë vlerësuar si veçanërisht të rëndësishme në lidhje me këtë nga ana e Panelit. Shih, p.sh., *Sadiku-Syla kundër EULEX-it*, 29 shtator 2015, par. 44 e tutje; *D.W. dhe të tjerët kundër EULEX-it*, 30 shtator 2015, par. 91 e tutje.
34. Për më tepër, Paneli ka konstatuar që nëse shkelja e të drejtave themelore është në vazhdim e sipër, afati 6-mujor në parim nuk ka përfunduar, derisa shkelja të përfundon. Shih p.sh., *Zahiti kundër EULEX-it*, 7 qershor 2013, par. 42. Në një rast të tillë, afati fillon në datën pasi veprimi i kundërshtuar thuhet se ka shkaktuar ose rezultuar në një shkelje të së drejtës. Shih p.sh., *Y kundër EULEX-it*, 15 nëntor 2012, pjesë 30-31.
35. Gjithashtu duhet të mbahet mend në këtë kontekst se EULEX-i Kosovë është mision i sundimit të ligjit, e jo shtet, dhe se pajtueshmëria me detyrimet e të drejtave të njeriut përbën një element thelbësor dhe themelor të misionit të vet (shih *Miladinović kundër EULEX-it*, Vendimi për pranueshmërinë, 2017-02, 27 mars 2019, par. 55).
36. Në lidhje me zbatimin e parimeve dhe konsideratave të mësipërme në rastin konkret, Paneli vëren si në vijim. Deri në atë pikë, ankuesi nuk kishte marrë asnjë informacion nga Misioni se ishte apo nuk ishte duke e hetuar këtë rast. Siç duket as ankuesja nuk e ka kontaktuar Misionin për të kërkuar informacion rreth lëndës.
37. Misioni nuk e kundërshton sugjerimin se do të ishte kompetent për të hetuar këtë rast nëse do të kishte në dispozicion informacione shtesë. Në mungesë të një

informacioni të tillë, lënda mbeti joaktive. Në asnjë moment nuk duket se lënda ishte mbyllur zyrtarisht nga Misioni. As ankuesi nuk ishte informuar për atë fakt. Mbi këtë bazë, ankuesi mund të kishte përshtypjen dhe mund të ketë supozuar se EULEX-i do të merrej me këtë lëndë.

38. Megjithatë mos kërkimi i informacionit nga Misioni sugjeron që ai mund të kishte qenë më proaktiv në kërkimin e sqarimeve nga Misioni. Sikur ta kishte bërë një gjë të tillë, ajo mbase do ta kishte bërë që Paneli të mernte atë në një fazë më të hershme.
39. Në vlerësimin e asaj që çfarë pasoja lidhen me atë dështim, Paneli ka vërejtur dështimin e dukshëm të Misionit për të informuar ankuesin për faktin se ai kishte disa informacione në lidhje me këtë rast dhe se çështja ishte joaktive në shënimet e veta. Në mungesë të një informacioni të tillë, nuk është e qartë pse ankuesi duhej të pritej të kërkonte informacion nga Misioni në lidhje me përpjekjet e tij.
40. Në atë vlerësim, Paneli gjithashtu vëren se në bazë të OPLAN-it të rishikuar, siç reflektohet në rregullën 25(4) të rregullores së punës së Panelit, ankesat në lidhje me lëndët e transferuara nga EULEX-i në institucionet e Kosovës duhet të parashtraheshin brenda gjashtë muajve nga përfundimi i mandatit ekzekutiv të EULEX-it në sistemin e drejtësisë penale, siç përcaktohet në ligjin e Kosovës ose brenda gjashtë muajsh nga transferimi i dosjes së lëndëve. Në bazë të këtij regjimi, afati i paraqitjes së një ankese nuk kishte mbaruar akoma në kohën kur ishte paraqitur kjo ankese.
41. Për më tepër, Paneli vëren se koha që ankuesja kishte marrë para paraqitjes së ankesës së saj nuk dukej sikur kishte shkaktonte ndonjë pengesë sa i përket procedurave në Panel. Interesi që Misioni mund të ketë për zbatimin e rreptë të afatit 6-mujor gjithashtu duhet të interpretohet në bazë të kësaj.
42. Prandaj, duke zbatuar standardin e përshkruar nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut në *Aktgjykimin Varnava*, vonesa që i është bërë ankuesit nuk mund të thuhet se është ose e tepruar ose e pashpjegueshme pasi ankuesi ka vazhduar të nxisë dhe kontaktoj ato autoritete për të cilat ajo mendoi se mund të ndihmonte ta çonte përpara hetimin. *Varnava dhe të tjerët kundër Turqisë*, lënda nr. 16064/09 e tutje, Aktgjykimi i 18 shtatorit 2009 (siç diskutohet në *Miladinović kundër EULEX-it*, Vendimi për pranueshmërinë, 2017-02, 27 mars 2019).
43. Në ato rrethana, Paneli është i bindur që afati 6-mujor i caktuar në rregullore në këtë rast është respektuar.
44. Për shkak se mosveprimi i ankueses mund të jetë relevant lidhur me korrigjimin që Paneli mund të jetë i përgatitur të ofroj në këtë rast nëse konstaton se të drejtat e ankueses ishin shkelur nga Misioni, Paneli kërkon që ankuesja të ofroj

shpjegim rreth mosveprimit nga ana e saj atëherë kur adresoheshin meritat e kësaj lënde (shiko pyetjen më poshtë në dispozitë).

45. Paneli thekson që racione temporis është kompetent të shqyrtojë veprimet e Misionit deri më 14 qershor 2018. Pas kësaj date, Misioni nuk kishte ndonjë përgjegjësi ekzekutive mbi këtë rast. Megjithatë aktivitetet e kryera pas kësaj date mund të jenë relevante, për të vlerësuar shkallën në të cilën Misioni ka përmbushur detyrimet e tij ndaj të drejtave të njeriut. Rrjedhimisht, Paneli fton Misionin që të ofroj referenca në parashtrimet e veta për çfarëdo përpjekje të ndërmarrë nga Misioni për të siguruar që ky rast ishte duke u hetuar (nëse po), përfshirë pas kësaj date.

PËR KËTO ARSYE, PANELI NJËZËRI

SHPLL TË PRANUESHME, pa paragjykuar meritat e çështjes, ankesat lidhur me shkeljet e pretenduara të neneve 2, 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;

KËRKON NGA PALËT që t'i adresojnë pyetjet në vijim:

1. Për Misionin:

- i. A ishte marrë zyrtarisht ndonjë vendim për të mos hetuar këtë rast? Nëse po, kur dhe nga kush?
- ii. Çfarë hapash, nëse ka, kishte marrë Misioni për të hetuar këtë rast?
- iii. Çfarë kontakte, nëse ka, kishte pasur Misioni me të afërmit e të zhdukurve dhe ankuesin në veçanti?
- iv. Çfarë informacioni, nëse ka, në lidhje me përpjekjet hetimore, kur dhe në çfarë mënyre i kishte ofruar Misioni të afërmit të të zhdukurve?
- v. Nëse Misioni nuk ka ofruar asnjë informacion, pse jo?
- vi. A ishte transferuar dosja e lëndës që kishte të bënte me këtë çështje tek autoriteteve vendore? Nëse po, kur?

2. Për ankuesen:

- i. Çfarë kontakti, nëse ka, keni pasur me Misionin e EULEX-it ose përfaqësuesit e tij? Nëse po, kur? Nëse jo, pse?
- ii. A jeni në dijeni rreth ndonjë përpjekjeje të autoriteteve vendore për të hetuar këtë rast?
- iii. A ka shkelur apo kontribuar Misioni në shkeljen e të drejtave të ankuesit sipas neneve 2, 3, 8 dhe 13 të Konventës? Nëse po, në çfarë mënyre?
- iv. Cilat janë pasojat - personale, financiare, ligjore dhe emocionale - që lidhen me zhdukjen e të afërmit tuaj?

DHE KËRKON nga palët të përgjigjen në pyetjet si më lart dhe të bëjnë çfarë parashtrësë tjetër në lidhje me meritat e kësaj lënde jo më vonë se me datën 11 nëntor 2019.

Për Panelin

Guénaël METTRAUX
Kryesues

Petko PETKOV
Anëtar zëvendësues

Anna AUTIO
Anëtare